עין משפם נר מצוה

רנה א מיי׳ פ״א מהלכו׳ מאכלות אסורות הלכה טו יו יח סמג עשין סב טוש"ע י"ד סימן פב

לעזי רש"י

לרבויי שאר עופות הדומין להן:

מפני שיש להם ופק. מפני

דהנך סימנין ליתנהו בעורב ורבי

אליעזר סבר דאפילו הכי אפשר דהוו

מין עורב ואין לחוש אם אין שני

סימני טהרה של עורב ומינו שוין

ורבגן סברי כיון דאיגן שוין א"כ אינו

מינו וה"ר ילחק בה"ר מאיר בדק

בעורב שאנו קורין קורבי"ל בלע"ז

ומלא שיש לו אלבע יתירה חפק ומתוך

כך היה רולה לפרש שמעתתא דהכא

והלא אנשי כפר תמרתא אוכלין אותן

א״כ מכירין בהן שאינן מין עורב ולא

מייתי טעמא דיש לו זפק לאפוקי

מעורב דעורב נמי יש לו זפק אלא

שרואין בו סימני טהרה שיש לו זפק

שהוא סימן טהרה וגם אינו דורם אבל

זה לא הולרך לפרש דפשיטא דכל עוף

הדורם טמא וממילא מייתי ראיה

מדאכלי ליה א"כ מכירין בו שאינו מין

עורב וקשה לפירוש הריב"ם דחם

עורב יש לו אנבע יתרה וזפק א״כ אין

קרקבנו נקלף ודורס ואי אפשר לומר

כן מדאמר רב נחמן עוף הבא בשני

סימנין טהור והוא שיכיר עורב ועל

כרחך חד מהנך שני סימנין אינו דורם

דכל עוף הדורם טמא ומדאיכא

לספוקי בעורב ש"מ דעורב אינו דורס ואפשר דאומו שאנו קורין

קורבי"ל שיש בו אלבע יתרה וופק

כמו כן אינו דורם והוי מי"ט עופות

אבל אם נתברר לנו שהוא רק כלומר

שמוליא הזרע דרך הפה א"כ זהו עורב

ודאי כדאמר בחלק (סנהדרין קח:) שהוא

משלשה ששמשו בתיבה ולקו ונלטרך

לדחוק ולפרש דה"ק בא בב' סימנין

טהור פירוש שאנו מולאין י לשם שני

מפרש הטעם למה אוכלין

שקורקבנו נקלף משמע

אישטורני"ל. זרזיר. ארונדיל"א. סנונית. קוא"ה. קאק. . אשגרטנ״ר

רבינו גרשום

והוא שיריר טורר. כלומר והוא שיכיו עודב. כיומו דאית ליה תרי וטמא: אמר אמימר הלכתא עוף הבא בסימז אחד טהור. כלומר בסימן אווו טוווו. כלומו בעינן שלא יהיה דורס ועוד סי׳ אחד שהן ב׳ סימנין: הא דרב נחמן מאי. כלומר דרב נחמן לא בעי ל) אלא חד סי׳ שלא יהא דורם. ואירטים חימא שכיח בישוב כלומר פרס ועזניה חד מיניהו לא דרים ואף על פי כן טמא וומכל מקום] כיון דלא שכיחי בישוב עוף הבא בסימן שאינו דורס טהור דליכא לספוקיה בפרס ועזניה לאפוקי הני דבתי דאוכמי כלומר ההיא לדברי הכל אסורה. כל העופות

אותו

א) נראה דל"ל דרב נחמן הא ס"ל דאם לא היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טמא ואפיי אם הסימן הוא דלא דרים.

בקי בהן ובשמותיהן. מרוייהו בעינן דלא לימי למטעי: בסיכון אחד ממא. הוה מלי למימר טהור והוא שיכיר פרס ועוניה: רבי אליעזר אומר להביא את הזרזיר. בזרזיר הוא דפליגי רבנן עליה אבל מודו דלמינו אתא

> אחד מהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן בסימן אחד ממא בשני סימנין מהור והוא שיכיר עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את הזרזיר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין דבר אחר שלמינהו להביא סנונית לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותו מפני שקרקבנו נקלף אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא עורב וכל מין עורב אמר אמימר אהלכתא עוף הבא בסימן אחד מהור והוא דלא דרים א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א"ל סלא שמיע לי כלומר לא סבירא לי מאי איכא משום פרם ועזניה ליתנהו בישוב אמר רב יהודה עוף המסרט כשר למהרת מצורע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א מר זומרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיורא כרסה ר"א אסר ורבגן שרו והלכתא כרבגן היינו דקתני (6) זו היא סנונית לבנה אלא למ"ד בדירוקא פליגי ימאי זו היא סנונית לבנה לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר

היה בקי בהן. בפרס ועזניה ויודע מי קרוי פרס ועזניה: עוף הבח בסימן חחד טהור. אם יודע שאין דומה להן ואין שמו פרס ועזניה אבל אם שמו פרס חיישינן שמא מינו הוא: בסימן אחד טמא. שמא פרס ועזניה הס: בב' סימנים טהור. דנפחא ליה

מספק פרס ועזניה ומספק כל שאר עופות טמאין דאית להו תלתא חוץ מעורב: הורזיר. הוא אישטורני"ל: מפני שיש לו זפק. ואין זה מאותן שני סימנים שבעורב ומ"מ אין לו אלא שנים ולרבי אליעזר מפני שרגיל לשכון עם העורבים מחזיקו די ממנו וכדתניא וֹ [בהחובל] (ב"ק לב:) רבי אליעזר אומר לא על חנם זרזיר הולך אצל עורב אלא מפני שהוא מינו: סנונים. ארונדייל"א: עוף הבא בסימן אחד טהור. ואפילו אין בקי בהן ובשמותיהן דלא חיישינן דלמא פרס ועזניה הן כדמפרש לקמיה דלא שכיחי בישוב אלא במדברות: והני מילי דלא דרים. כי משכחינן ביה סימן אחד מחזקינן ליה בטהור כל כמה דלא חזינן ליה דדרים. ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו ברגלו שלא ינוד ולא ינטל כולו אלל פיו הוא דריסה וכן דרך העורבים שגדלין בבתים שקורין קוח"ה: הח דרב נחמן מחי. דחמר לעיל דבעינן בקי ואי לא חיישינן לפרס ועזניה: מחי חיכת. למחי ניחוש: המסרע. אשגרטנ״ר בלע״זי: לעהרת מלורע. שהוא לפור האמור בתורהף): מר זוערא מתני הכי. להא דאמימר ללישנא קמא דאמימר דפסק הלכתא כרבי אליעזר דאסר לית ליה דרב יהודה דמכשר ליה לטהרת מצורע דהא טהורות כתיבש: הכי גרסינן היינו דקתני סנונים לכנה ולא גרסינן שנחלקו בה. דלאו אדרב יהודה קאי אלא אמתני׳ דקתני למינהו להביא סנונית לבנה: לחפוקי דבתי. הגדלות והדרות בקירות הבתים ושחורות הן: מסיל. מין יונה הוא: יופסול משום מורין. אם בא להביאו משיזקין בתורת תורין כדאמרינן

 ל"ל למינו], ב) [עירובין
קב: וש"נ], ג) ל"ל מאי
סנונית. רש"ל, ד) גיטין פו: פרה פ"ט מ"ג. ה) ול"ל ממינו], 1) [ולקמן סה.], 1) בס"א נוסף: ברגליו, ה) ווימכל ידו. ע) ושסו. י) ל"ל פסול, ד) ל"ל להם, י) ל"ל דתני, דו) [וע"ע () ל"ל דתני, דו) [וע"ע מוס׳ ביבמות פ: ד״ה כי פליגי], נ) [לעיל נט.], ס) [ברכות לג:],

הגהות הב"ח

(A) גמ' היינו דקתני סנוניתכל"ל ותיבות זו היא נמחק:

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר משום בני יונה דאציפי ותורין של רחבה כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה מתיב רב דניאל בר רב קטינא יכל העופות פוסלין

סימנין והשלישי אינו בא דלית ביה בפרק קמא (לעיל כב.) גדולים כשרים קטנים פסולין וכשר משום יונה - השלישי בודאי ולא בדקנו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה בקטנה: דאליפי. מין תורין: חורין של לחבה. כך שמן: עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף בשני סימנים דורס אלא עורב ומינו בלבד ואם היה דורם א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורם פוסלין

טמא ועורב ומינו אינו שמכירו א״כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ״מ לא נסתפקו בתשעה עשר עופות דהדרי בכולהו תלתא סימנין כי נאמר דכולם דורסין והג׳ סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי׳ זה כפירוש הקונטרס דהא דקתני כל שיש לו אלבע יתרה וזפק וקרקבן נקלף בידוע שהוא טהור דארישא סמיך דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא ולא כפירוש ר"ח ולא נחיר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי בכולהו ומיהו אין הלשון משמע כן דהא בב' סימנים משמע שבדקנו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דמשמע דברור לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א״כ הוי ספק עורב ומשמע דלא בעינן שיכיר עורב כשבא בסימן אחד וא״ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר בכולהו דלימיה אלא או בפרס או בעזניה ולרבי אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה בעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דופק וקורקבנו נקלף שהם סימן טהרה בורזיר וסנונית לבנה ובעורב ב' סימני טהרה האחרים וא"כ בעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ובסמוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חייא 🌣 דאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לנשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעזניה ואפילו לפירוש הריב"ם דאמר שעורב יש לו אלבע יתירה חפק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקבנו נקלף כדקתני ומדרס נמי לא דרים מדאכלי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה בעורב ומינו ונראה לפרש דבהכי פליגי רבי אליעזר ורבנן דופק של זרזיר קטן הוא וקורקבנו של סנונית לא מבזרא לקלפה בידים ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: הרוא דלא דרים. פירש בקונטרס כדמשכחת ביה סימן אחד מחזקינן ליה בטהור כל כמה דלא חזינן ליה דדרים וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שיש לו שני סימני טהרה ועוד דמשמע דאי הוה פרס ועזניה שכיחי בישוב הוה מספקא בהו ואמאי כיון דמחזקינן בהו דאינו דורס ונראה לי דהוא דלם דרים כלומר באומו סימן אחד היינו דאין דורם שדחו ליכא לספוקי אלא או בפרס או בעוניה ולא שכיחי בישוב אבל אם היה דורס התנוט עוף הדורס טמא: אבר רבה אבר רבי יהודה. היינו רב יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מובהק קאמר רבי וי"מ דקאמר רבי משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרב יהודה אמורא והיינו דאמר בעלמא 🌣 דייק וגמר שמעתיה מפומיה דרביה כרחבה דפומבדיתא דאמר רחבה א"ר יהודה הר הבית סטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי גריס כדאמר לעיל בפ"ק (דף ימ:) גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מייתי התם ההוא דסטיו כפול היה הוה ליה לאתויי נמי הך דשמעתין אלא היינו דיוקא דידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה סטיו לפנים מסטיו והוה ליה למימר אלטוונית היתה כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יג: ושם): [וע"ע תוס' בילה יא: ד"ה אמר]: